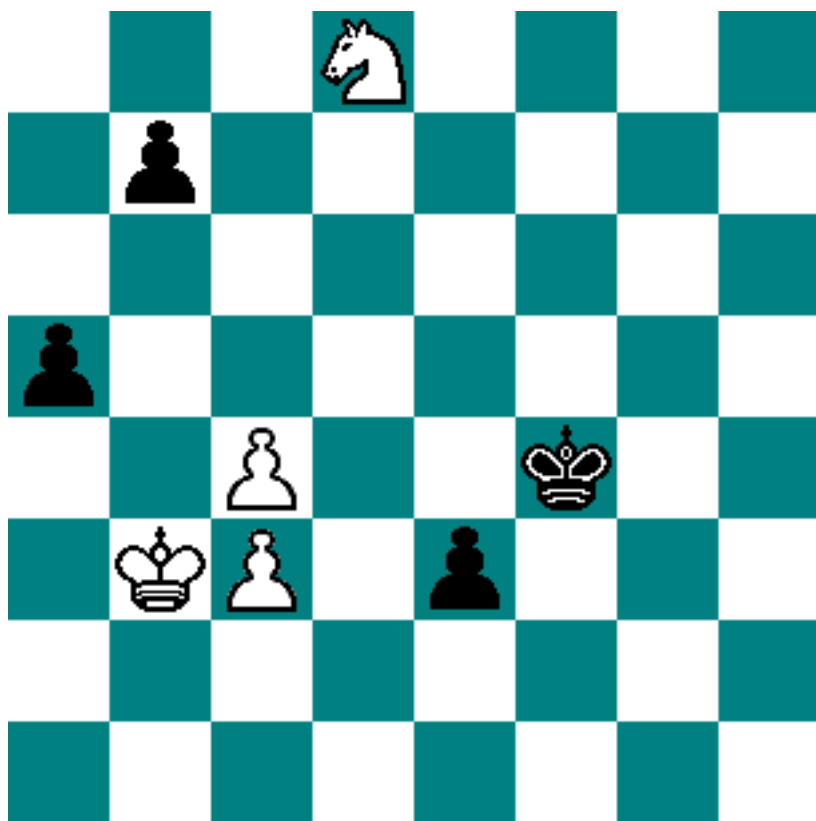

ZDARZYŁO SIĘ... 60 LAT TEMU

Starciem dwóch krańcowo różnych indywidualności byłaby rozpoczęty 15 marca w Moskwie mecz o mistrzostwo świata pomiędzy obrońcą tytułu Michaiłem Botwinnikiem (ur. 1911) i młodszym od niego o 13 lat Dawidem Bronsteinem. Przeciwnicy nie żądali sobie silnych ciosów, nie brakowało emocji sportowych, ale poziom nie był najwyższy, gdyż Botwinnik był wyraźnie niedotrenowany (przygotowywał pracę doktorską z elektroenergetyki) i popełniał sporo – jak na niego – błędów, a młody pretendent był wyraźnie stremowany stawką meczu.

D. Bronstein – M. Botwinnik [B63]
Moskwa 1951 (p. 6)

57.Kc2?? Jeden z najbardziej znanych „błędów stulecia”, wykonany po 45-minutowym namyśle. 57.Se6+ wciąż remisowało.

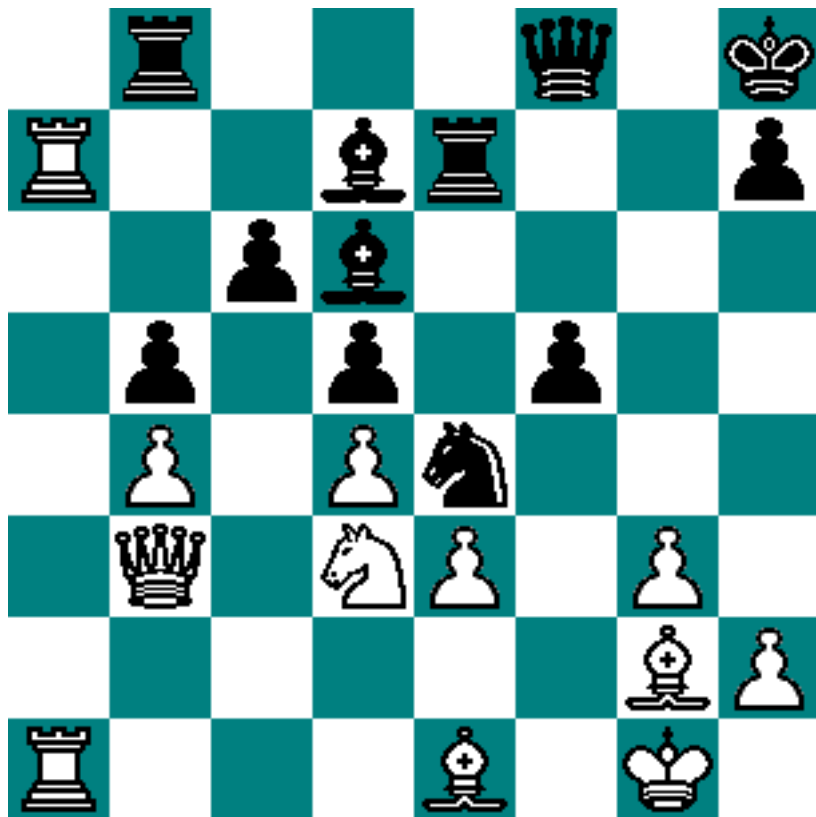
57...Kg3! 0–1.

W meczu królowały debiuty zamknięte: system „kamienna ściana” w holenderskiej, obrona Nimzowitscha, słowiańska, nowoindyjska i oczywiście królewsko-indyjska, której Bronstein, obok Bolesławskiego i Gellera, był wielkim znawcą. Po dwóch kolejnych zwycięstwach w 21 i 22 partii Bronstein wyszedł na prowadzenia i miał tytuł mistrza świata „na wyciągnięcie ręki”.

D. Bronstein – M. Botwinnik [A91]
Moskwa 1951 (p. 22)

Z

1.d4 e6 2.c4 f5 3.g3 Sf6 4.Gg2 Ge7 5.Sc3 0–0 6.e3 d5 7.Sge2 c6 8.b3 Se4 9.0–0 Sd7
10.Gb2 Sdf6 11.Hd3 g5 12.cxd5 exd5 13.f3 Sxc3 14.Gxc3 g4 15.fxg4 Sxg4 16.Gh3 Sh6
17.Sf4 Gd6 18.b4 a6 19.a4 He7 20.Wab1 b5 21.Gg2 Sg4 22.Gd2 Sf6 23.Wb2 Gd7 24.Wa1
Se4 25.Ge1 Wfe8 26.Hb3 Kh8 27.Wba2 Hf8 28.Sd3 Wab8 29.axb5 axb5 30.Wa7 We7

31.Se5 Ge8 32.g4! „Niszczycielskie uderzenie” – orzekł arcymistrz Salo Flohr. 32...fxg4
33.Gxe4 dxe4 34.Gh4 Wxe5 Bardziej uporczywe było 34...Wxa7 35.Wxa7 Hf5. Nie wierzących
w forsowność komputerskiego wariantu 36.Wf7 Gxf7 37.Sxf7+ Kg7 38.Sxd6 Hf3 39.Gf2! Wd8
40.He6 Hd1+ 41.Kg2 Hf3+ 42.Kf1 Hd1+ 43.Ge1 Hf3+ 44.Kg1 „z wygraną” informuję, i?
sam Bronstein poleca? 36.Gg3!, po czym „nie zaszczyty ot Wf7”. 35.dxe5 Gxe5 36.Wf1 Hg8
37.Gg3 Gg7 38.Hxg8+ 1–0.

Jednak w 23 partii Botwinnik wykorzystał niedokładności pretendenta i po domowej analizie wygrał sławne zwycięstwo z parą gościów przeciwko konnicy Bronsteina. Ostatnia partia zakończyła się remisem, podobnie jak cały mecz, a Botwinnik zachował tytuł na kolejne 3 lata.

Mecz Botwinnik – Bronstein obrósł w legendę jako przykład ingerencji polityki w zmagania sportowe. Wielu zwolenników miało tezę, że Bronstein został zmuszony przez organa władzy sowieckiej do rezygnacji z meczowego zwycięstwa, gdy po pierwsze nie nadawał się na idola komunistycznej propagandy (nie ukończył studiów, zajmował się tylko szachami i niczym innym, jego ojciec był politycznie „podpadnięty”), a po drugie Botwinnik wydawał się być solidniejszą barierą przeciwko ewentualnemu „zagrożeniu z Zachodu”, które mogli stanowić Amerykanin Samuel Reshevsky lub Argentyńczyk Miguel Najdorf (nawiasem mówiąc, obaj urodzeni w kraju nad Wisłą). Na tym urywamy wytek, bowiem przedstawienie wszystkich „za” i „przeciw” wymagałoby zapełnienia zwiżanego treściwego numeru.

W stulecie pierwszego międzynarodowego turnieju szachowego (Londyn 1851) Brytyjczycy zorganizowali turniej pamięci Stauntona w Birmingham. Wygrał młody reprezentant

Z

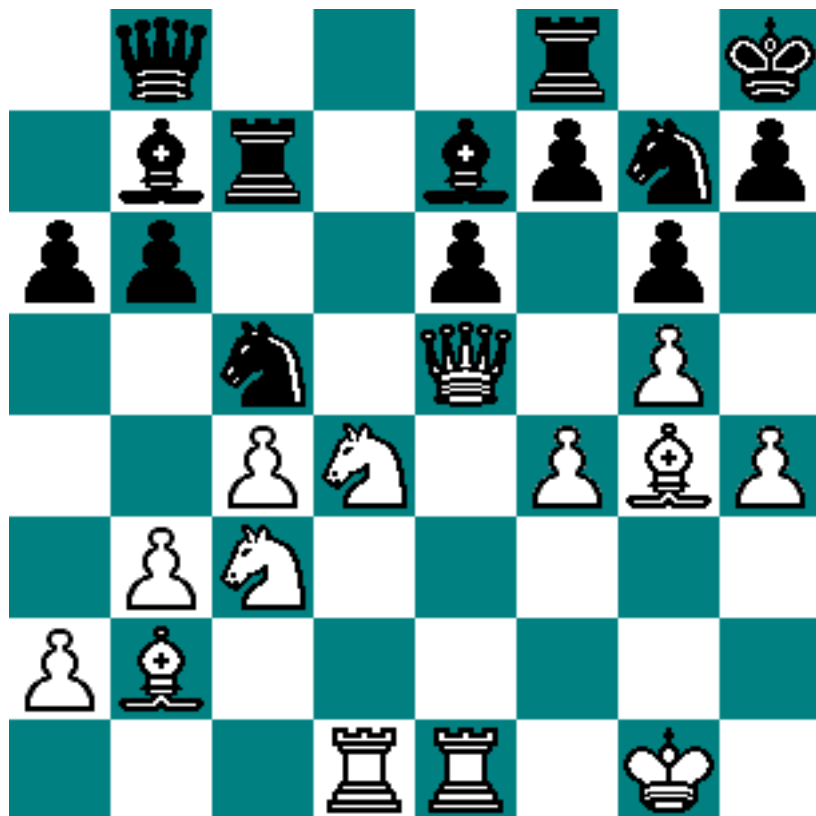
Jugos?awii Svetozar Gligori? (10 p. z 15) przed swym rodakiem Pircem, Stahlbergiem i Trifunovicem; w dolnej cz??ci tabeli znale?li si? weterani Bogolubow i nie graj?cy ju? dla polskich barw Tartakower. Turniej w Nowym Jorku zgromadzi? szachow? elit? drugiej pó?kuli; wygra? Reshevsky (8 p. z 11) przed par? Euwe – Najdorf (po 7,5), na dalszych miejscach znale?li si? Fine, m?ody Larry Evans i O’Kelly. Pi?knie rozwija?a si? kariera Najdorfa, zarówno jako szachisty, jak i biznesmana bran?y ubezpieczeniowej, reprezentanta wielkich korporacji z USA i Kanady. Mistrzostwa Argentyny wygra? Najdorf z robi?cym wra?enie wynikiem 13,5 z 14 partii.

W Europie odby?y si? turnieje strefowe kolejnego cyklu rozgrywek o mistrzostwo ?wiata. Na turnieju w Maria?skich ?a?niach Polsk? reprezentowa? kapitan Wojska Polskiego Andrzej Pytlakowski. Ciekawe, ?e ?ród?a historyczne nie podaj?, jakie wówczas obowi?zywa?y kryteria powo?ywania zawodnika; nie mog?y one wynika? z lokat zajmowanych w mistrzostwach Polski poprzednich kilku lat, bo przynajmniej 5 innych zawodników mia?o lepszy bilans od Pytlakowskiego (inna sprawa, ?e nikt z nich nie mia? najmniejszych szans, by awansowa? do turnieju mi?dzystrefowego). Pytlakowski mia? pi?kny start; wygra? z Benko, Foltyssem i Rumunem Balanelem, ale pó?niej na dystansie 8 rund zdoby? tylko 2 punkty, ko?cz?c turniej na miejscu 8-9 i jednym „minusem”.

Latem w Sopocie odby? si? mi?dzynarodowy turniej 16 zawodników, w którym prócz siódemki Polaków grali szachi?ci z Bu?garii, NRD, W?gier i Rumunii. Wygra? Erno Gereben z W?gier (12 p.), przed posiadaj?cym polskie korzenie doktorem medycyny Oktawianem Trojanescu z Rumunii i kolejnym W?grem G. Szilagyi. Najlepszy z Polaków by? Kazimierz Makarczyk (8,5 p.), wracaj?cy do wielkich szachów po sko?czeniu studiów Bogdan ?liwa zdoby? 7 punktów, pozostali Polacy zamkn?li tabel?. Có?, w walce z przeci?tnymi „pa?stwowymi zawodowcami” nasi mistrzowie, uprawiaj?cy szachy równolegle z prac? zawodow?, nie mieli szans. Zwyci?zca by? chwalony za olbrzymi? pracowito??, szeroki repertuar debiutowy oraz „budowanie partii na wspó?czesnych strategicznych za?o?eniach, rezerwuj?c sobie niemal zawsze mo?liwo?? koncentrycznego ataku na pozycj? nieprzyjacielskiego króla”. Partia Gerebena nagrodzona w Sopocie „za pi?kno??”.

E. Gereben – O. Trojanescu [E18]
Sopot 1951

1.d4 Sf6 2.c4 e6 3.Sf3 b6 4.g3 Gb7 5.Gg2 Ge7 6.0–0 0–0 7.Hc2 Ge4 8.Hd2 d6 9.Sc3 Gb7
10.Hc2 c5 11.e4 cxd4 12.Sxd4 Hc8 13.b3 Sa6 14.Ga3 Sc5 15.Wad1 a6 16.Wfe1 Hc7 17.Gb2
Wac8 18.He2 Wfd8 19.f4 Se8 20.Hf2 Hb8 21.g4 g6 22.g5 Sg7 23.h4 Wf8 24.Gh3 Wc7
25.Gg4 He8 26.He3 Kh8 27.e5 dxe5 28.Hxe5 Hb8

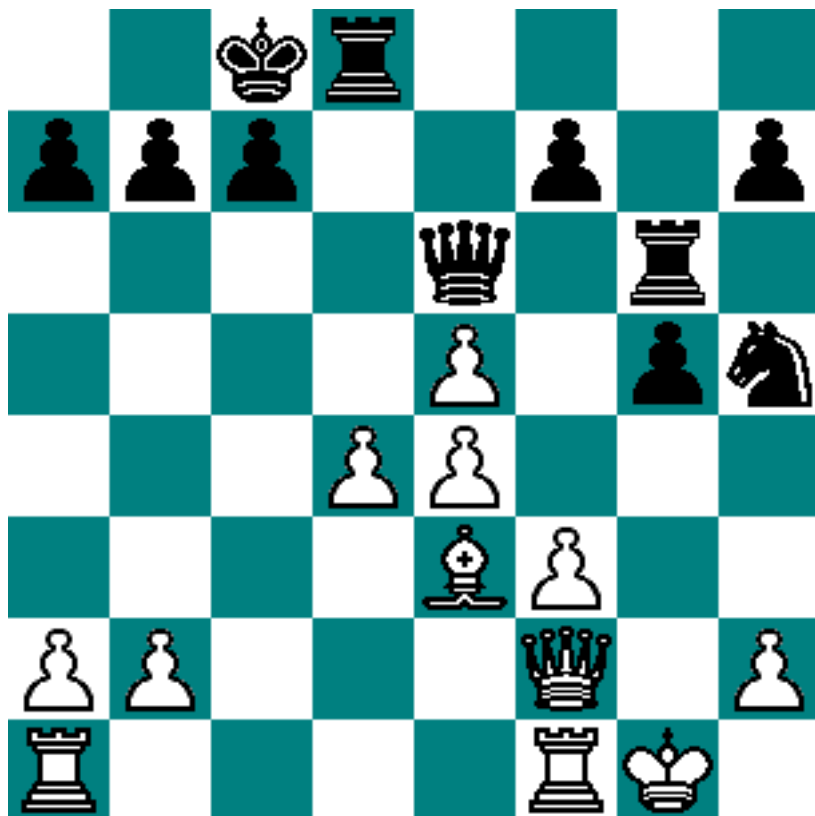
„Fianchettowany” skoczek g7 stoi wyjątkowo niefortunnie; widać, że metody rozgrywania struktury „je?” nie były wówczas dobrze rozpracowane.

29.Sd5! Wfc8 Ratunku już nie ma, ale można przegrać szybciej: 29...exd5? 30.Hxg7+ Kxg7 31.Sf5+ Kg8 32.Sh6 mat.

30.Sxe6 Scxe6 31.Gxe6 Gc5+ 32.Kh2 fxe6 33.Sxc7 Wxc7 34.Wd7 Gd4 35.Gxd4 1–0.

B. Koch – E. Gereben [C30]
Sopot 1951

1.e4 e5 2.f4 Gc5 3.Sf3 d6 4.Gc4 Sf6 5.Sc3 Sc6 6.d3 Gg4 7.Sa4 He7 8.Sxc5 dxc5 9.0–0? 0–0–0 10.He1 Gxf3 11.gxf3 Sh5 12.fxe5 g5! 13.Ge3 Whg8 14.Gd5? Lepsze 14.Wd1! z dalszym c2-c3 i d3-d4. 14...Sd4 15.Hf2 Wg6 16.c3 Se6 17.Gxe6+ Hxe6 18.d4 cxd4 19.cxd4

19...g4! 20.fxg4 20.f4? g3 21.He2 Hh3 22.Wf3 gxh2+ 23.Kh1 Sg3+ z wygran?. 20...Wxg4+ 21.Kh1 Wxe4 22.Hf3 Hd5 23.Wae1?! Sf4! 24.h3 24.Gxf4? Wxe1!; 24.Gg1 Wxe1 25.Hxd5 Wxd5 26.Wxe1=. 24...Sd3 25.We2 Sf4 26.Wee1 Sd3 27.We2 Sxb2 28.Wg2 Pozycja bia?ych jest przegrana, nie pomaga np. 28.Wxb2 Wxe3 29.Hxd5 Wxd5 30.Wxf7 We1+. 28...Sc4 29.Gg5 Wd7 30.Hf6 b6 31.Hh8+ Kb7 32.e6 Wxe6 33.Kh2 Wg6 34.Wfg1 Hxd4 35.Hxh7 He5+ 36.Kh1 Hd5 37.Kh2 Se5 0-1.

Warto doda?, ?e impreza w Sopocie doczeka?a si? w?asnej ksi?gi turniejowej, któr? opracowa? W?adys?aw Litmanowicz; niestety jej warto?? musia? obni?y? fakt, i? ukaza?a si? ona z dwuletnim opó?nieniem – takie wtedy obowi?zywa?y standardy wydawnicze.

IX Mistrzostwa Polski odby?y si? w pa?dzierniku w ?odzi. Klas? dla siebie by? Bogdan ?liwa, który po raz drugi zdoby? z?oty medal, ko?cz?c turniej bez pora?ki z wynikiem 11 p. z 15. Nast?pne lata to by?a „dekada ?liwy”; zawodnik z Krakowa zdominowa? scen? krajow? i raz potrafi? si? przebi? nawet do turnieju mi?dzystrefowego. Miejsca 2-3 podzielili mecenas Edward Ar?amowski z Bochni i Henryk Szapiek („ab?dzi ?piew” tego zawodnika, zmagaj?cego si? z nieuleczaln? wtedy gru?lic?). W turnieju debiutowali m?odzi Stefan Witkowski i Roman Dworzy?ski.

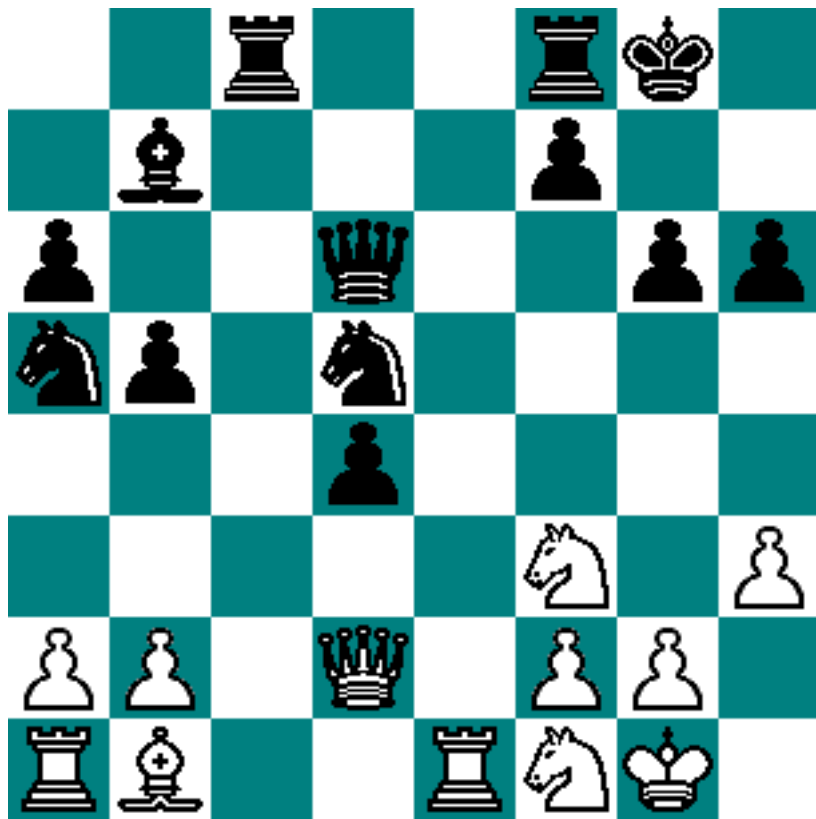
W ko?cu roku odby? si? prawdziwy superturniej – XIX czempionat ZSRR w Moskwie. Uczestniczyli w nim niemal wszyscy najlepsi: mistrz ?wiata Botwinnik, wicemistrz Bronstein, byli pretendenci Flohr, Smys?ow i Keres, arcymistrzowie Kotow i Bondarewski, plejada m?odszych mistrzów z Gellerem, Tajmanowem, Petrosjanem i Awerbachem.

Zwyci?stwo Paula Keresa (12 p. z 17) uwa?ane jest za jedno z naj?wietniejszych w jego d?ugiej karierze. Ol?niewaj?ce ataki, subtelne ko?cówki, encyklopedyczna wiedza debiutowa – tak o arcymistrzu z Estonii wyra?a? si? znany trener i teoretyk Piotr Romanowski.

Z

Moskwa 1951

1.e4 e5 2.Sf3 Sc6 3.Gb5 a6 4.Ga4 Sf6 5.0-0 Ge7 6.We1 b5 7.Gb3 d6 8.c3 0-0 9.h3 Sa5
10.Gc2 c5 11.d4 Hc7 12.Sbd2 cxd4 13.cxd4 Gb7 14.Sf1 Wac8 15.Gb1 d5 16.exd5 exd4
17.Gg5 h6 18.Gh4 Sxd5 19.Hd3 g6 20.Gg3 Gd6 21.Gxd6 Hxd6 22.Hd2

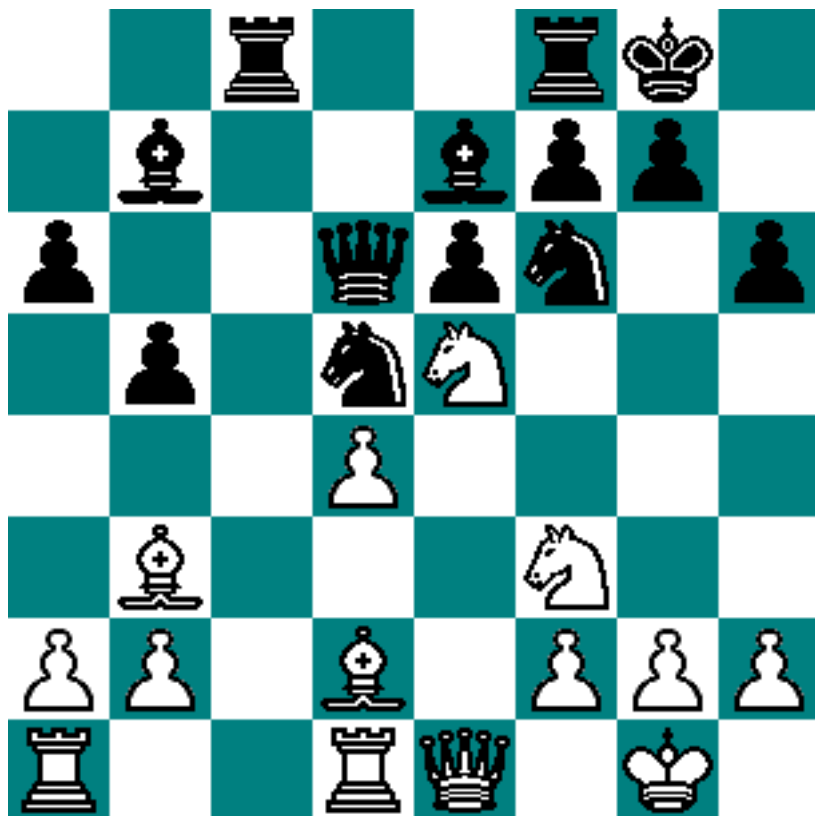

22...Sf4! 23.Hxa5 Gxf3 24.gxf3 Sxh3+ 25.Kg2 Sf4+ 26.Kg1 Sh3+ 27.Kg2 Sf4+ 28.Kg1 Hd5
29.Sg3 d3 29...Hxf3? 30.Ge4=.
30.Se4 Hf5 31.Hb4 Wfe8 0-1.

Do rangi sensacji urosły wyniki Jefima Gellera (Ukraina) i Tigrana Petrosjana (Armenia), którzy podzielili miejsca 2-3 ze stratą pół punktu do Keresa. Geller przegrał cztery partie, Petrosjan dwie (tylko z graczami z dolnej połowy tabeli), ale obaj nadrobili to wielką bojowością. Botwinnik i Bronstein musieli zadowolić się lokatami piątą i szóstą. Radziecka szkoła szachowa znajdowała się w pełnym rozkwicie.

W. Simagin – T. Petrosian [D40]
Moskwa 1951

1.d4 Sf6 2.c4 e6 3.Sc3 d5 4.Sf3 Ge7 5.e3 0-0 6.Gd3 c5 7.0-0 cxd4 8.exd4 dxc4 9.Gxc4 a6
10.He2 Inna teoretyczna kontynuacja to 10.a4. 10...b5 11.Gb3 Gb7 12.Wd1 Sd5 13.Se4 Do
szansownych komplikacji prowadziło 13.He4!
13...Sd7 14.Se5 Wc8 15.Gd2 S7f6 16.Sg5? Lepsze 16.Sc5.
16...h6 17.Sgf3 Hb6 18.He1 Hd6

19.a3 Wfe8 20.Ga2 Hb8 21.Gb1 Sb6 22.h4? Sc4 23.Gc1 23.Sxc4 Gxf3 —+.
 23...Ha8 24.He2 Ge4 25.We1? Gxb1 26.Wxb1 Hd5 27.g4? Ma?o uzasadniona agresywno??.
 Po spokojnym 27.Gf4 bia?ym nie dzia?a si? krzywda. 27...Sxe5 28.Sxe5 Sd7! 29.Hf3 29.Sf3
 Sf6 —+.
 29...Sxe5 30.Hxd5 exd5 31.dxe5 31.Wxe5 Gf6 32.Wxe8+ Wxe8 33.Gd2 Gxd4 34.Kf1 h5 —+.
 31...Gxh4 32.We2 f6 33.e6 Wc6 34.Ge3 Wexe6 35.Wd2 Wc4 36.Wxd5 Wxg4+ 37.Kf1 Gg5
 38.Gxg5 Wxg5 39.Wxg5 fxg5 40.Wd1 Wc6 41.Wd7 Kh7 42.Wa7 Kg6 43.b3 g4 44.a4 bxa4
 45.bxa4 h5 46.a5 Wf6 47.Kg2 h4 48.Wb7 Kh6 49.Wb6 Kh5 50.Kg1 h3 51.Wb7 g6 52.Wb4
 Wf5 53.Wa4 g5 54.Wa2 Wf3 0–1.

Artyku? ukaza? si? w numerze 7/2011 miesi?cznika "Mat".

Unikalny ID rozwi?zania: #1565

Autor: : polbase

Data ostatniej aktualizacji: 2014-03-10 15:43